

נייע יידישע

פעסטער צייטונג

אויף דיועס צייטונג קאנו כאן יעדען מאגן פארהאן זיין. דער פרייטאג-בילאגע קאסטט 2 גולדען. דער זונטיג-בילאגע קאסטט 1 גולדען. דער דינסטיג-בילאגע קאסטט 1 גולדען. דער דאנערשטיג-בילאגע קאסטט 1 גולדען. דער פרייטאג-בילאגע קאסטט 2 גולדען. דער זונטיג-בילאגע קאסטט 1 גולדען. דער דינסטיג-בילאגע קאסטט 1 גולדען. דער דאנערשטיג-בילאגע קאסטט 1 גולדען.

דיועס בלאטט ערשיינט דריימאל וואָכענטליך זאממט. פרייטאג-בילאגע 2 גולדען. זונטיג-בילאגע 1 גולדען. דינסטיג-בילאגע 1 גולדען. דאנערשטיג-בילאגע 1 גולדען. פרייטאג-בילאגע 2 גולדען. זונטיג-בילאגע 1 גולדען. דינסטיג-בילאגע 1 גולדען. דאנערשטיג-בילאגע 1 גולדען.

Nr. 63, ערסטער יאדרנאג

פעסט, מיטטוואך, ה' תשרי התרמ"ה.

Budapest, den 24. September 1884.

אנטי-סעמיטישע ווארט-אייסברוכע.

שטראליכע אנטרעבע אין דען לעצטען טאגען. ווי האבען דיא געשאצטען לעזער דער "ני" ען יידישען פעסטער צייטונג ווערער האלט דארויף אויפגעקוקאט געמאכט. דאס ווייט מיט דער עראפ-נונג דעס נייען רייכטאגעס אויף איינע וולדען קאמפף זייטענס דער אנטי-סעמיטישען דעפוטירטען געפאסט זיין איסטען, דערען צאהל געמעהר פיער-מאל אז נאך אים אלס אים פאריגען רייכטאגע. אישטויצן דער לעהרער אונד הויפט-פיהרער דער אנטי-סעמיטען אין אינגארן, האט יא ווייט ווייט דיעס בערייטט געמעלדעט. אין דעם דעקאמאטליכען העפטען זיינער 12 דארארטן שאן דען גאנצען קריגענס-פלאן אים פאראים פעסטגעשטעלט אונד אויך פערפאשענליכט. עס איזט זעלבסטפיער-שטאנדליך, דאס דיא 20 אנטי-סעמיטישען דעפוטירטען טען אים רייכטאגע זעלבסט ניכטס אויסריכטען קאננען; אלליין איהרע בראנד-רעדען ווערען אים זא מעהר נאך אויסען שאדען, דא זיא הערודן דאס אונוויסענדע פאלק רייצען אונד פארמליך אים אל-לע בעקאננעהייט, אים אללען געווערען מענשען-פערשטאנד ברינגען.

ענטהיעלט אונד דעמאך אויך ניכט עקספלאדירע קאננעט. אלליין טראגערעס אונד אללדעס אונטער-לעגט עס קיינעס צווייפעל, דאס מאן עס מיט אים-געסעמיטען דער אנטי-סעמיטען צו טהון האבן, דער אימער טרויערע פאלגען העפטע האבען קאננען. מאן דענקע זיך דאך דען פאלל, דאס דינעט "באמבע" צופאלליג ניכט פאן איינעס קאננעטאב-לער זאנדרען פאן יעמאנד אונד עס דעס ענט-דעקט וואָרדען ווערען! דאס דער בלאטע רוקן: "אינע באמבע! איינע באמבע!" העטטע אין דעם פאלל-געדראנגטען טעמפעל איינע אונטעפאללען ווירר-ווארר הערפארגערעווען, דער שווערליך אָהנע מען-שענאפער אבעגלייפען ווערען!

אלל דיעס געשאה אין דען לעצטען טאגען אין אונזערס לעבען אינגארן, וואבייא צו בעמער-קען, דאס דיא ארמע צענלעכער ביינען, דיא אים יודען-האם זיך זעלבסט דיא ארען געפאשעט אונד אין פאלע דעסען פאסט אים לעבען געקאממען, נאך דאס מאלהער האטטע, דיעס צור, אונדעכטען צייט צו טהון, ביהער לויטעטע דיא אונזונגע בלוט-בעשולדיגונג בעקאנטליך דאהן, דאס דיא "ידען פיר דאס, פסח-פעסט" כריסטען-בלוט בע-נאטווענען צור בערייטונג דער "מצות" אונד נון קאממט דאס דומע ווייב אונד אפאשעט זיך קנאפ-פאר, דאס השנה" וואבייא אונד אונד בלוט-בע-שולדיגונג צו בעווייזען! מאן זעהט, ווי דיא אנטי-סעמיטישען העטצעווען דאס דומע פאלק אים אללען פערשטאנד געבראכט!

ליידער ציינט זיך אויך אין דער עסטעריי-בישען רעווענע-שטאדט, אין וויען, דער אנטי-סע-מיטיסמוס נייערדינגס אין זינער: גאנצען ערשרעק-ליבען פלומפחייט, אים לויפע דיועס מאנאטס וואורדע נעמליך אין וויען דער זאגענאנטע דריטטע געווערע-טאג אבערהאלטען, בייא וועלכע בע-לענענדיש אין אוהר-מאכער, נאמעס בו ש-ע-ה א-נ-ע, אין דער פערזאמלונג דען אנטראג-שטעללעט, דאס מאן גענען דיא יודען אין עסטער-רייך נאנץ זאן פארגעהע, וויא דיעס פאר 200 יאר-רען אין ש פ א נ י ען דער פאלל וואר! - דער מענש דער אויס געניינעס בראך-ניידע דער לא-בערליבען אנטראג אויף אויסטרייבונג דער יודען איינבראכטע, שיינט עבענפאללס דען קאפף פער-לאָרען צו האבען! דיא אויסטרייבונג דער יודען אים שפאניען האט בעקאנטליך אים 2-טען אויגוסט 1492 שטאטטענפונדען. אלוז ניכט פאר 200 יאר-רען פאר פאסט 400 יארהרען! איבערדעס שיינט דער נוסע מאנן ניכט דאפאן צו וויסען, דאס מאן אין שפאניען דיעז אונטהאט גענען דיא יודען טיעף בערייט, אונד דאס קאנגי אל פ א נ א ג ס דיא נייערליכע אנטראג דער יודען אין שפאניען ניכט בלאס געשטאטטעטע זאנדרען דאס פיעלע יודען היעפאן בערייטט אויך פ א ר א ק ט י ש ען ג-ע-ב-ר-ו-יך געמאכט האבען, פרייליך ציינט זיך בייא פערהאלטניסמאסיג נור וועניגען יודען דיא לוסט, אין אויך לאנד איינצו-ואנדערען, ווא איהרע פאטער פאר יאהרהונדערטען דורך פערבייבערשען פא-נאטיסמוס זאן אונדערליך פיעל געליטטען אונד גע-בליטעט האבען.

צום שלוסע נור נאך דיא ערפרייליכע מיט-טהיילונג, דאס הערר פאן טי א ג דעס בערליכע ערשטאטטעטע וואורדע, דאס דיא אים ניטטער דעס יידישען טעמפעל פארגעפונדען "באמבע" קיין שפרענג-פולווער ענטהיעלט. דענאך דער פאליצייא-צום פערפאשעטען נאך דיא ערפרייליכע מיט-טהיילונג, דאס הערר פאן טי א ג דעס בערליכע ערשטאטטעטע וואורדע, דאס דיא אים ניטטער דעס יידישען טעמפעל פארגעפונדען "באמבע" קיין שפרענג-פולווער ענטהיעלט. דענאך דער פאליצייא-

פערבלוטעט. אלס מאן זיא וועדער צום בעוואוסט-זיין געבראכט, דא זאנטע זיא זעלבסט: "איך האבע זיך דיא ארען געפאשעט, אים דאס ברוט דען יודען צו פערקויפען, איך וואללעט הערודן בעוויי-זען, דאס דיא בלוט-בעשולדיגונג קיינע באווילליגע פערלייטונג זיא, דא דיא יודען ווירקליך כריסטען-בלוט פיר איהרע פיערטאגע בענאטהען, ווערע זיר דער פלאן געלונגען, דא ווירדע איך נאך בורא-פעסט געפארהען זיין, אים גענען דיא יודען צייניגס אבצולענען!"

זא ווייט דער פאָרפאלל, דער נאטירליך זעלבסט אין דעם אנטי-סעמיטישען צענלעך דראָקעס אויפגעקען עררענטע, מאן ערויחה העררום, דאס דיעזעס פאס אנטי-סעמיטיסמוס פערניפטעטע ווייב פאסט איינע זעלבסט מארד פערראיכטע, אים נור געלענעהייט צו פינדען, איהרען יודען-האם צור גערטונג צו ברינגען!

דאס איזט אויך פאלל, דער זיך אין דער פא-ווינג צוטרונג אונד נור פאן איינער דוממען פאנאטי-שען ביינען פאלפיהרט וואורדע.

אלליין אין פאלל פאן נאך גראסערער טראג-ווייטע, דער לייכט טרויערע פאלגען העפטע האבען קאננען עראינגעטען זיך אים ערסטען טאגע, ראש השנה" הער אין דער הויפט-שטאדט ווערענע דעס נאטטעס-דינעסטעס, נאך 10 אוהר פארמיטטאנס ערליקטע נעמליך אין קאנטאבלער אים ניטטער דעם באך-טעמפעל איינע פארמליכע "באמבע", דיא דארט בימעלטע, איך א נ א ג א נ דעם "באמבע" אן יענע שטעללע געבראכט וואורדע דאס ווייט געמאנד, מאנליך, דאס זיא שאן דעס נאכטס דא-הין געבראכט וואורדע, דא עס ניכט דענקבאר שיינט, דאס יעמאנד איינע זאלכען געגענשטאנד דעם טאנס אים ניטטער בעפעסטיגען קאננעט, אָהנע דאס דיעס בעמערקט וואָרדען ווערע, נאכ-דעם דאך אים טעמפעל-האָפע זייט 7 אוהר פריה צאהלרליכע מענשען אויף אונד אב גינגען, דיא "באמבע" וואר פויסט-גראָס, אים אויפן מיט אים-נער מיטונג, אים דער אין דינעס גלאו-אָהר, מיט זיענעללאך בעפעסטיגט, שטעקעט, אין דיעזעס גלאו-אָהר מינדעטען צווייא דראטהע, וועלכע מיט איינעס שטארקען כרימאולל-פאדען אין פערביינדונג שטאנדען, עס ווערע לייכט מאנליך געוועזען, דאס יעמאנד ביים פאסירען דעם טהאָרעס אין דיא "באמבע" אנקאממע, אונד דיעזעלכע צו באָדען געפאללען ווערע, וואָרדן זיא עקספלאדירען מיט-טע, וועלכע פערעהערענען דיעס צור פאלגענע-האבט העפטע - דאס איזט נאטירליך אונבערע-בענבאר.

דער קאנטאבלער טרוג דיא "באמבע" זא-גלייך צור אָבער-שטאדטהויפטמאנשאפט, וועלכע אויף בעפעל דעם העררן פאן טי א ג ס אים איינע אלבע שטונדע שפעטער אין איינעם פאקער צום קאממאנדא דעם 5-טען שעניע-באמאלילאָנס גע-פיהרט וואורדע, דאמט דיעזעלכע אונטערזוכט ווערדע, אָב זיא ווירקליך שפרענג-פולווער ענט-האלטע, איינע עקספלאזיאן העפטע צווייפעל-ראָן אונבערעכענבארעם אנהייל אנגעריכטעט, דער טעמפעל וואר געדראנט פאלל, בייא איינער עקס-פלאזיאן העפטע אללעס אים דעם טעמפעל זיך געדראנט אונד דיא פערוויירונג העפטע געוויס מ ע ר ע מ ע נ ש ע נ א פ א ש ע ר ג-ע-פאָרדערט.

דאס קאממאנדא נאב וואָהל אים געמאכטען דאס דיא אים פאליצייא-צום שפרענג-פולווער

אונד ליידער איזט יא דאס פאלק אין מאכען גענענען בערייטט אין דעם מאסע פאס אנטי-סע-מיטיסמוס פערניפטעט, דאס דיא מינדעסטע העטצע-רויא פאן אויסען אויסריכט אים דאמליכע צו דען בעקלאונגענווערטהעטען, אונזונגעטען אויסשריי-טונגען צו פערלייטען, ווי וואללען נור איינע דער-ארטיג פאללען אין דיעזער שטעללע הערפארהע-בען, דיא זיך אין דען לעצטען טאגען צוגעטראגען האבען.

אין צענלעך דעם בעקאננען אנטי-סעמיטיסמוס-געסט, אין וועלכעס וויער האָו-א-נייערדינגס צום דעפוטירטען געוואללט וואורדע, בראכטע פאר איינען טאגען אין קריינער כריס-טען-קנאכט דעם "יידישען שפעטע-דיא-האָנדלער מאַרין האַר ש י ר ש" איינע צעטטעל, אויף וועלכעס מיט נאָבער ביינערוישער שרופט טעווא פאלגענעס צו לענען וואר: "מאָרגען ווירד דיעזער קנאכע וויע-דער צו איהנען קאממען, געהען זיא זאָדאנן מיט דעמעלכען מיט, דא ער זיא אן איינע ארט פיהרען ווירר, ווא זיא בילדיג אים איינעם ליער, כריסטען-בלוט" קאממען ווירדען מיט וועלכעס זיא אונטער-איהרען גלויבענס-גענאסען אין "גוטעס געשאפט" מאכען קאננען! מאנען זיא אויך דען "שאכטער" מיטנעהמען זיא דאך קאממען זיא נור שפאט אים אבער, אים פאן יעמאנדעס געוועהן צו ווערדען! - הערר ה' ר ש ל העלט דאס גאנצע פיר אים-נען אבערמיטטהען שפאט אונד קיממערטע זיך ניכט ווייטער אים דען צעטטעל, דען ער, וויא גע-זאמט אלס עטוואס לאַכערליכעס אויפפאשעט - דאך טאנס דארויף ערשיקען דער קנאכע ווערדע פאר דעם געשאפטע בליקטע הערר אונד וואללעט דאפאן שליכען, זעצט אילטע אים ה' ר ש ל נאך אונד נארהם אויף פעסט, דער קנאכע ערעהל-טע נון, דאס ער פאן איינער ביינען, נאמעס ל-י-ק געווענעט וואורדע, הירשל ערשטאטטעטע נון דיא אונזיגע בייים שטאדט-הויפטמאנע אונד בענאב זיך, פאן איינעם קאמיסטער אונד צווייא פא-ליצייסטען בענלייטעט, אין דיא וואָהנונג דער ער-וועהטען ביינען, דיא גאנץ בעוואוסטלאזן אים בעט-טע לאנ, זיא האטטע זיך נעמליך אן ביינען האַנדען דיא ארען געפאשעט, אונד וואר בערייטט פאסט

דיא שטרענע וויינג ערשטילט, נאך דען טהא-
טערן צו פארשען, אום דיעזעלבען דער פער-
דיענטען צייכטיגונג ענטפערענצ-
פיהרען: -

פערשיעדנע נייאנקייטען.

* זיינע מאיעס טעט דער
קאניג טראף אים 22. טען דיעזעס מיטעלס
סעפראט-האפ-צונעם אבערס אום 9 אוהי, אין
גאראלא אין איינע אבטהילונג דער ליב-גארדי
אין צו האפ-שאנדארטען, דא האפ-וואגען אויז
זינד שאן אן פיהרע מארגענ-שטונדע אין גא-
דאלא אנגעלאנגט.
* (געמיינזאמער מיניסטער-
ראטה) דער מיניסטער דעם איסטער, גראף
קאלנאק, אונד דער געמיינזאמע קיינעס-
מיניסטער, גראף בילאנדט-הויזט, זינד שאן פאר-
געטערן אבערס: דער געמיינזאמע פיאנצ-מיני-
סטער קאלאמא, דער עסטערייכישע מיני-
סטער-פערזונדע, גראף טאמאס פו, אונד דער
פינאנצ-מיניסטער דונאיעווסקוי זינד גע-
טערן נאכמיטאגס אין בודאפעסט איינגעטראפען.
זא האבען דא מיניסטער-בעראטהונגען וועגען
פעסטשטעללונג דעם געמיינזאמע פיאנצ-מיני-
סטער בענאנען, דאך דא ענדליכע פעסט-
שטעלונג דעזעלבען ווירד אין איינע מיניסטער-
ראטה אונטער פארזיטן זינער מאיעס טעט ער-
פאלגען.

* (ס'ר מאזעס מאנטעפארט) ווירד אן 21. טען אקטאבער, אלא אין איינעס מא-
נאטע, פאללע הונדערט יארע עררייכען! דיעזען
טאג זאלטע געוויס דא געזאמטע ווענעדיש פרי-
דיג פיער צו ערע איינעס מאנעס, פאן דעם טאג
אום ערהאבענען זינע דעם ארטעס זאגען קאני:
"אשר ה' מלך חפץ בקירוב" דער קאני אלטער
קאני האט דיעזען ערליך אין אוראלע הויך אין
גליקליכעס אונד לאנגעס לעבען אייגענצייכעט!
וויר ווערען זינערצייט איינע קונדע "באגראפע"
זאמט פארטראט דעם הויך גאטעס-פירכט אונד
אונגעוואלדיכען וואלטהאטטיגקייט-זין אייסע-
צייכעטען מאנעס אונדערן געשאפטען לעזערן
לעפען.

* (דיא טהאגאנער ערע אינד דיא
יידישען דעפוטירטען) ווא וויר
בערייט געמערקט, ווירד דיא פיערליכע עראפע-
נונג דעם אונגארישען רייכטאמע האפטעלס אי-
נער טהראג-רעדע אין דעם אפען האפטעלס אום
29. דיעזעס, שטאטפירדען, נון ווירד אבער איף
דיעזען טאג דער וויס הכפירים פאללען! עס ביע-

מיט זינעס אנט-סעמיסמוס אנגעשטעקט האט.
דאך זינד וויר פראך, דאס ער ווענעטעס יעצט
געט. וויר האבען פיר דיעזען קיינע אנדערען נאכ-
היף, אלס עבען דען יידישען שפירך: "טאגע ער זיך
זיינען נאליגען ווייטער זוכען!"

* (אויך עטוואס) "הייטער ער עס"
אין ערנסטער צייט) אום 2. טען טאנע
"ראש השנה" היעלט דער אים גי-פעסט פערראמטע,
האלב-פעררוקטע ראבבינער סטערעני (שטערן) אין
זינער פרוואט-וואהינג איינע פערזאמלונג אב
צור גירונג איינער "רעפארם-געמיינדע" אין דער
הויפטשטאט. דא דער האלב-פעררוקטע מענש
בערייט וויס יארדען בלאס דען געגענטאנד דעם
שפאטעס בילדעט, פארדען זיך צו דיעזער פער-
זאמלונג נאטירליך נור איינע מיל-רעדע, ער
מאגליכען אונד וויבליכען געשעכעס, איין וועל-
כע אום 2. טאנע, ראש השנה" דאס פערזינען אי-
נעם "הייטערען שאנקאלס" זיך זאנגען וואללטען
אין דער הויפטשטאט ווירד יעצט איבער דען
"רעפארמאט" סטערעני אונד זינע גאטעס-
ניסטערען זענען" אין אללען קאפעס-הייזערן ווער
פיעל געווישעלט אונד געלאכט עס ווארען אין דער
טהאט בלאס אונדווינדען ערשינען, ווי ביא יע-
דעם שקאנדאלע, "דאביא" זיין מיסטען! דא ביל-
גען פאלקאמטע דען גוטען טאקט, דאס
קין איינציער מענש אין נאני בודאפעסט, דער
ניכט אין פאלשטאנדיגער אונגאראנט אונד מי-
דעסטעס דריי-פערטעל-פעררוקט אויז, דיא גאר-
זישען רעפארמאטישען שוללען דעם האלב-פער-
פעררוקטע סטערעני איינער ווירד ער-
לענגען געווישען האט!

* (אויך יידישער שטארטשע-
ווי ציאנע) אונדערן לעזערן היפטע דער
נאטע דעם קראטישען שאנקערעס דאוויד
שטארטשע ווייזן דעם אים דעם לאנדאנע מי-
קאנט זיך, דען טאג אום דעם פארטאנע טע-
טעס שאנדארטען הויפטערען מיסטע אום דיא
פערזאמלונגען מאגליך צו מאכען, אין דעם ארטע
זינע האבען דיא פאן שטארטשעוויין אויפגע-
העטעטען בויזען אנלאסליך דער עבען שטאט-
געהאבעטען וואהלען פיר דען לאנדאנע דיא רעני-
וונג-פרינדליכען וואהלען איבערפאללען אונד
איינע געמיינדע-פארטע געשארטעט מעהרערע
אנדערע וועדער שווער פערזאמלונגעס, אים דעם
ארטע רעניע ווירד יעצט געמערקט: הייער
טראט דעם מיניסטער בעדעקאוויש
גענענאכער דער יידישע קייפמאן שטיינער אלס
קאנדידאט דער שטארטשעוויינער און דיא דאוויד
שטארטשעוויין היעלט אן דיא וואהלען איינע אונ-
שפראכע, ווארען ער זאגט: "אללע וואהלער מא-

טעט דיעזער אומשאנד פיר דיא יידישען פערסיר-
טען אומטערהוי אונד פערלענעדישע בעזעגליך דער
טהילאנאמע אונדער אום 18. א. א. ה. ר. מ. צור קא-
ניליכען בורג נאך אפען, פרייליך בראכטען דיא
בלאטטער פאר ווענען מאנאטען איינען גליכען
פאלל, אנלאסליך דער אנווענעדיש זינער מאיעס-
טאט אין אדענבורג, ביא וועלכע געלענעדיש
איינע זעהר געזאמטע אטהאראקסע ראבבינישע
אויטאריטאט דאס פארדען אום "שבת" איינער יוד-
שען דעפוטאצאן, ווענען "כבוד המלך" ערליכט
האבען זאלל, דאך ווילל עס אונס בעדינקען, דאס
דעסטאל דער פערלענעדיש און האגע, הלול וויס
הכפירים ליכט אבערהאלפען ווערען קאנטע.
מא מיסטע בלאס אבען אין דער אפער פעסטונג
פיר דען הייליגען טאג אין "מנין" איינריכטען, דיא
יידישען דעפוטירטען קאנטען זיך אלא נאך, עריב
וויס הכפירים" נאך אפען בעגענען אונד דעראסען
ביא דער טהראג-רעדע פיקטליך ערשיינען, האגע
ער דיעזעס צוועקע פארדען צו מיסטען. נאמענטליך
הער גוט וואהרמאניך, דער ניכט
בלאס רייכטאמס-אבערדעטער, זאנדרען און
פארזעס דער יידישען רעליגיאנס-געמיינדע אויז,
זאלטע און, אין ריקויכט און דיעזע זינע שטעל-
לונג און דער שפיטע איינער יידישען רעליגיאנס-
געמיינדע, יעדעס שטעל פריידע ערשיינען, דאס
דען הייליגען טאג דעם וויס הכפירים" ניכט אע-
פענטליך, "מהללי זיין צו מיסטען!

* (דריי הילינג) געטען געווישען
פראג ווירד בערייכטע: "דריי הילינג" דער
מעהר ווירד זינע ווענע-סעריא, אלס הויך
זינע געלערהאמקייט בערייכטע פראפעסאר און
דער היעזען אונדווערעטע בעאכזוכטיג, עס-
טערהייך צו פערלאסען, דעוועלבע האט איינע
האלב-ערהייגען אויבליב ערהאלטען, דען ער האצו
געניטען ווילל, אום זיך אום אויסלאנדע איינע
געניטערעכענע שטעללע צו פערשאפען! - זא
ווייט דיא פירנער מעלונג, טהאזאכע אויז עס,
דאס דארהינג שאן פאר איינעס יארע פאן דער
עסטערייכישען רעגירונג דען וויינע ערהאלטען,
דאס "בינדע" צו שנידען, אום זיך, זיינען נאליגען
ווייטער צו זוכען, דאמאלס וואר ער דער ערע-
בישאף פירט שוואגענבער, דער דיעזע ווענ-
פירעסער אין שטיין נאחם אונד און צום אים-
הארען אויף זינער שטעללע פערזאמלונגעס, מיטט
לעוויילע זינד אין עסטערייך שאן מאכע, אנאר-
כטען" אויפגעקופט ווארדען, מאגליך, דאס דעם
אנט-סעמיטישען פראפעסאר היעביא עטוואס אינ-
היימליך צו מיטען יאר, לייזער ערפארט זינע
אברויזע עטוואס צו שפאט, דא ער מיטלערוויילע
מאכע קרייזע אין באהמען אונד אין עסטערייך

האגע זיך אין דאזעלבע, נאך דען אויבליכען פארטאלישע-
טען, הויך איינע ראבבינער וועדער אייגענעטען
צו לאסען.

אום דער סינאגאגע קעהרע ער וועדער הייס, אין
זיין געמיינעטעס דיסטריקט אונד פערזאמלונגעס צום
מירכען, ניע פאנר ער דיעזען אויפגעהאלטען ארט זא
טראכטליך, זא אונגוואלדיך, אלס יעצט, עס ווערעט און
פארטליך ניכט מעהר צווישען דיעזען פיר קאהלען ווא-
דען, ווא ער פיר זיין צעדרעסענעס געמיש קיינע בערוה-
נונג פאנר, איבערדישע ווארדע, דא לייזען דעם אנגליק-
ליכען מענשען אויסער שווערער, אייסער הארטענעקע,
איסטער אונטער-אליכער, אללע קונסט דער אייגענע שיי-
טערישע אן דעם נויזאמען איבעל, זיינע קראפטע נאחטען
ראש אב, דיא נאכטע באכטע צו שאלאפאן, דיא טאנע
בראכטע אים קיינע האפטונג, קיינע ערליכעוונג, צו-
וערענעס שויפטע זיין קאפער צוואסטען ער זא איינ-
מאל אין דען שפיגעל הויזן אונד שווערעס פאר זיך
ועלכט, אלס דעם "בילדע דעם טאדעס", צוריק דאצו קא-
טען דיא קאלטערע העכטעס, טאנע וועלכע אונטער דען
לונגען-קראנקען געוואלדיך מאסטענאפעס פארדערן.
אין פאפער יודע קאנען זיך מיט דעם קראנקען
דעם מאדען ערליך בערייזען, אין ריקויכט אויף איינע
טוענדהאפטע, מאקעלאזע אונד נאכטע-פיריכטיגע פער-
זאנענדיש פלאקס איהם מוסה אין אויך פיר יענע צו-
קונפט, דיא יענדישע דעם נראכע לינעס - ניכט זא דער
אונגליקליכע יצחק! דער נעדאנקע אן זיין נאחטע
ערע ערוועקטע אין איהם אלל דיא שווערע דעם נרא-

בעם, וויא נאמענטליך זינע פיסטערע פאנאזיע דיא אים-
געמאלט האט אין שוואדעס, אונדווערענליכעס עטוואס
היעלט זיינע קראנקע וועלע אומפאנגען, דאס איהן אום
אללע בעיוונג בראכטע פאם נאכטע זינער פאטער אב-
געפאללען, יארע הונדור זיין לעבען הויך מאגאראל
אונד פערוואגענדישע בעפלעך, וויא ער זיך וועדער
דעם אללאכטיגען צו נאחערן, בעפאר ער פאר דעם נאכט-
ליכען ריכטעשטוהל אין דער וועלט דער עוויגקייט ערשיי-
נען מיט! איין זאלכער מעניש, דעסטען לעבען האגע טו-
נענד, האגע מאגאל, האגע רעליגיאן דאחן געשוואנדען,
אונד דעסטען געגענווארט זא וויס אונד טריב אויס, ...
וויא זאלטע דען אין זאלך אונגליקליכעס געשאפע זיינעס
אכטערטען פאן דער אירדישען לויכטאן מיט איינעס
טראכטע אים היעזען ענטפערענליכען קאנען! איינעס
זאלכען מענשען ערשיינט דער טאך ניכט אלס אכטלוס
דעם אירדישען אונד בעניט איינעס ניען הימלישען ליג-
כעס, איין זאלכער מענש ערליכע אים טאדע דאס נא-
הערע שפראכע-ריכטע נאכטעס, וועלכעס ער ניכט ענט-
פליהען קאנען! ... אונד זא וואר עס דען אויך נרא-
טירליך, דאס יצחק פיעלע נאכטע הונדור, אין גלייכער
וויינע פאן זיינע לייזען אונד פאן דער טאדעס-אונטע נע-
קוואל, מעהר קיינען שלוממער אונד.
"הויס! הויס! ... יצחק ער איינמאל אין מיטער-
נאכט, נאכדעם ער זיך אויף זיינע קראנקע-לאגער העיוס-
געוואלצע האפטע, ... וויא איין וואהנינגער שפראנע ער
מיט צוואסטענדישע אלל זינער שוואכען קראפטע אום
דעם בענטע, ווישטע זיך דען אונטע-שווייס פאן דער
שטוינע, אונד ריעף!

פאלליעטאן.

טאנע הויך דיא לאנד-רעבעצין,
פאן דער סאמעל סטראס נ.

(11. טען פארשונגען)

דיא, כל נדרינאכט וואר פאר איינער; עס ווארד
טאג, אונד דיא סינאגאגע פיללע זיך ניערדינגע מיט אונ-
דאכטיגען לייטען, וועדער הארטע טאג אונגעהיליגע שטי-
טען, אויפשווערע צום אללאפטער אים היסטעל, אום פער-
גענונג דער ונדען אונד איינפאנגען אין דאס "בוך דעם
לעבענס"! דיא קרענע ווארען פיקע העאבענבראנט אונד
צייטען, וויא זעהר אויך דיא לעבענס-שטונדען שטעלל פער-
געהען! ... יצחק בעפאנר זיך אין דער מיטטע דער בע-
טונדען, נאנין אויפגעלאזט אין קומטער, שטייען אונד אינ-
נינער ריען; ער בענטעטען דעם דען איינען געמיינשאפט-
ליך, אלס וועדע ער זייט עס צו איהן נען געהאנען;
אלס וועדע ער ניע פאם הייליגען נלובען זינער פאטער
אבערפאללען זיין! זינע קראפטע פערזעהרעטען זיך אין אינ-
ביינטיגעס נעכטע; זינע קראנקע לונגע פערזארייטעטע
אין שטעטעס אויפשווערען יארע לעכצען לויטע; זינע
פיסע באכען אונטער איהם צוואסטען; אבער ער בענטעטע
פארט, וויא אין וועלכעס-פענעסענדישע דעם נאנצען הוי-
ליגען פאסט-טאג הונדור, ביז דיא זאנע אונטער אונד
דיא נאכט אירען שווארצען שאסטען זענעטען ... דאס
נאכטע-הויז וואר ניי-בעליכטע; אין פאזינע (שופר)
שאלל פערקונדעטע, דאס דער טאג דער בוסע, דער "פער-
זאנען אללער ונדען", פאר איינער אויס, ...
זא וואר יצחק צום ווענעוועטע צוריקגעקעהרט.